

O'QUVCHILARINI MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLAR RUHIDA TARBIYALASH JARAYONINI LOYIHALASHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Jovliyev Jo'rabek Alisher o'g'li

Termiz davlat pedagogika institute "Boshlang'ich ta'lim" kafedrası o'qituvchisi

Kirish: O'quvchilarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiy tarbiyalash jarayonini loyihalash pedagogik faoliyatning eng muhim jihatlaridan biridir. Bu jarayon o'quvchilarning faqat bilim olishiga emas, balki ularning axloqiy, madaniy, ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishiga ham qaratilgan. Quyida bunday tarbiyalash jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan pedagogik shart-sharoitlar keltirilgan:

Asosiy qism:

1. Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning o'qitish dasturiga integratsiyasi

Milliy va umuminsoniy qadriyatlar, masalan, inson huquqlari, adolat, tenglik, erkinlik, bag'rikenglik va boshqa insonparvarlik tamoyillari o'qitish dasturiga singdirilishi kerak. Bu qadriyatlar o'quv dasturlarida bevosita yoritilib, ma'ruzalar, darslar, loyihalar va boshqa pedagogik faoliyat orqali o'rgatiladi.

2. O'qituvchining kasbiy va shaxsiy tayyorgarligi

Pedagoglarning milliy va umuminsoniy qadriyatlarni o'rgatishga tayyor bo'lishlari kerak. Ularning o'zlari bu qadriyatlarni qadrlashlari, shaxsiy misollar ko'rsatishlari va o'quvchilar bilan samarali muloqot qilishlari zarur. Pedagogning professional va shaxsiy o'rni tarbiya jarayonida katta rol o'ynaydi.

3. Dars va tarbiyaviy ishlarda integratsiya

Milliy va umuminsoniy qadriyatlarni darslarda nafaqat axloqiy masalalar sifatida, balki ilmiy, madaniy va tarixiy ma'lumotlar bilan birlashtirilgan holda o'rganish zarur. Masalan, adabiyot, tarix, san'at, musiqalar orqali o'quvchilarga bu qadriyatlar haqida chuqur tushuncha berish mumkin.

4. Tarbiyaviy ishlarning davomiyligi va tizimliliigi

Tarbiyaviy ishlar o'quvchilarning barcha sinf va yosh guruhlarida doimiy va tizimli ravishda olib borilishi kerak. Milliy qadriyatlarni har kungi darslar va turli tadbirlarda,

masalan, bayramlarda, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarda, sport musobaqalarida namoyish etish muhimdir.

5. O'quvchilarni faol ishtirokchiga aylantirish

O'quvchilarning o'z fikrlarini erkin ifoda etishiga, guruh ishlarida faol qatnashishiga va o'zaro muhokama o'tkazishiga imkoniyat yaratish kerak. Bu usul orqali ularning umuminsoniy qadriyatlar bilan tanishishi va ularga hurmatini rivojlantirish mumkin.

6. Tarbiyaviy muhitning sog'lom va ijobiy bo'lishi

Sinf va maktabdagi muhitda ijobiy, ochiq va bag'rikeng atmosfera bo'lishi lozim. O'quvchilar o'zlarini erkin his qilishlari va boshqalar bilan hurmatga asoslangan munosabatda bo'lishlari kerak. O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro hurmat va ishonch ham bu jarayonning muvaffaqiyatiga ta'sir qiladi.

7. Milliy madaniyatni va tarbiya usullarini hisobga olish

O'quvchilarning milliy o'ziga xosliklarini, an'analari va madaniyatini inobatga olish zarur. Shuningdek, milliy qadriyatlar o'ziga xosligini saqlagan holda, o'quvchilarni umuminsoniy qadriyatlar bilan tanishtirish hamda ularni hamohang ravishda rivojlantirish muhimdir.

8. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash

O'quvchilarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalashda innovatsion texnologiyalardan foydalanish samarali bo'ladi. Masalan, multimediya resurslari, onlayn kurslar, interfaol metodlar va boshqa texnologiyalar orqali o'quvchilarni ulkan madaniy, tarixiy va axloqiy qadriyatlar bilan tanishtirish imkoniyatlari ochiladi.

9. Tarbiyaviy va ilmiy-ma'rifiy ishlarning hamkorligi

O'quvchilarni tarbiyalashda nafaqat maktab, balki ota-onalar, jamiyat va davlat muassasalari hamkorlikda ishlashlari zarur. Tarbiya jarayonida o'quvchilarga mustahkam ma'naviy-axloqiy poydevor yaratish uchun bu tomonlarning birgalikdagi ishlari muhim hisoblanadi.

O'quvchilarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash jarayoni murakkab va ko'p jihatli bo'lib, pedagoglarning malakasi, maktabdagi tarbiyaviy muhit va ilmiy jarayonlarning samarali integratsiyasi orqali amalga oshiriladi. Bunday pedagogik shart-sharoitlar o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga, ularni mas'uliyatli, adolatli va insonparvar shaxslar sifatida shakllantirishga imkon yaratadi.

Xulosa: O`quvchilarda milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash bugungi kunning dolzarb masalaridan biri ekanligi yaqol namoyon bo`libmoqda. Yosh avlod ongi, tasavvuri va tafakkuriga singdirilgan milliy g`oya har qanday yot g`oyalarning ta`siridan uzoq bo`lishni ta`minlashi bilan birga ularga munosib javob qaytara olish ko`nikmasini ham shakllantiradi, milliy qadriyatlarimizni asrab-avaylashga, hurmat qilishga undaydi. Ayni damda globallashuv jarayonining salbiy oqibatlaridan biri bo`lmish ommaviy madaniyatning yoshlar ongiga ta`siri nuqtai nazaridan olib qarasaq, yoshlarimizni milliy qadriyatlarimizga sadoqat ruhida tarbiyalash, ularning ma`naviy barkamolligini shakllantirish, aqlan barkamol, ma`nan yetuk shaxslarni yetishtirish birmuncha mas`uliyatli va jiddiy vazifa bo`lib qolmoqda. Boshlangich ta`limda milliy qadriyatlar asosida tarbiyalasak, zamonaviy bilimlar bilan qurollangan, sog`lom avlodni voyaga yetkazish biz pedagoglar tomonidan amalga oshirish zaruriyatidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO`YXATI

1. Z.Ismailova 2003. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. Darslik. 2003
2. "Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat". Toshkent. "Iqtisod-moliya" 2009.
3. O.Tolipov, D.Ro'ziyeva. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat T: Innovatsiya-ziyo, 2019.
4. Babamuratov, E., Ulmashon, D., & Zhurabek, Z. (2023). METHODS OF IDEOLOGICAL WORK FOR YOUTH WITH IDEOLOGICAL DEPRESSION. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 136-143.
5. Jovliev, J. (2023). EDUCATION OF PRIMARY CLASS STUDENTS IN THE SPIRIT OF NATIONAL AND GENERAL HUMAN VALUESTECHNOLOGY. *Open Access Repository*, 10(10), 51-55.
6. Erdanova Zamira Olimovna., Safarqulova Nasiba Olimjonovna Boshlang'ich sinf o`qituvchilarida refleksiv ko`nikmalarni rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirish INTERNATIONAL CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS. Volume 01, Issue 02, 2024, 2024yil.
7. Olimovna, E. Z., & Olimjonovna, S. N. (2024, February). Boshlang'ich sinf o`qituvchilarida refleksiv ko`nikmalarni rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirish. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS* (Vol. 1, No. 2, pp. 61-67).
8. Olimovna, E. Z. (2023). ILLUMINATION OF THE PROBLEM OF USING THE PEDAGOGICAL APPROACHES OF AL-HAKIM AT-TERMIZI IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 13-17.

9. Olimovna, E. Z., & Durdona, N. M. (2025, January). ONA TILINI O‘QITISHDA MATN USTIDA ISHLASH METODIKASI MAZMUNINI TAKOMILLASHTIRISH. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS* (Vol. 2, No. 1, pp. 26-31).
10. Erdanova, Z., & Pardayeva, M. (2025). IMPROVING THE CONTENT OF THE METHODOLOGY OF WORKING ON TEXT IN TEACHING THE MOTHER LANGUAGE. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 5(1), 110-113.
11. Olimovna, E. Z. (2025). Improving the technology of working with text in native language lessons. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 5(3), 558-561.
12. Olimovna, E. Z. (2024). REFLECTIVE IN FUTURE PRIMARY CLASS TEACHERS CULTURE DEVELOPMENT PROCESSES IMPROVEMENT. *International Journal of Pedagogics*, 4(04), 87-90.
13. Nilufar BOYNAZAROVA. (2023). NATURE AND HUMAN HARMONY IN PERSONAL MORAL DEVELOPMENT. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 6-9. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3219>
14. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
15. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
16. Nilufar Boynazarova. (2023). ISSUES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE OF PRIMARY CLASS STUDENTS. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 10-12. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3220>
17. Nilufar BOYNAZAROVA. (2023). NATURE AND HUMAN HARMONY IN PERSONAL MORAL DEVELOPMENT. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 6-9. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3219>
18. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
19. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
20. Nilufar Boynazarova. (2023). ISSUES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE OF PRIMARY CLASS

STUDENTS. World Bulletin of Social Sciences, 27, 10-12. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3220>

21.Daminova Dilbar Melimurodovna, & Muxtorova Lobar Abdimannabovna. ISSUES OF MATHEMATICAL LITERACY DEVELOPMENT IN WORLD SCIENCE. GALAXY INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL (GIIRJ) ISSN (E): 2347-6915 Vol. 11, Issue 03, March. (2023). -3-4-mart 2023, 2023-yil.307-311-betlar

22.Daminova Dilbar Melimurodovna, & Muxtorova Lobar Abdimannabovna PEDAGOGPEDACOGICAL OPPORTUNITIES OF FORMING MATHEMATICAL LITERACY SKILLS OF PRIMARY SCHOOL PUPILS. WEB OF SCINTIST: WEB OF SCINTER:INTERNATIONAL SCINTIFIC RESEARCH JOURNAL. -3.Mar..2023, 2023-yil.971-976-bet

23.Daminova Dilbar Melimurodovna .TIMSS TADQIQOTLARIDA MATEMATIK BILIM VA KO'NIKMALAR TIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH. Globallashuv sharoitida innovatsion texnologiyalar va oliy ta'limning dolzarb muammolari. Metodist nashriyoti" 2023-yil. 532-534-bet

.24.Daminova Dilbar Melimurodovna ONA TILINI FANLARARO O`QITISHDA NUTQIY FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI. INTER EDUGATION.CLOBAL STUDY. -2024.N4(1), B:122-128-bet

25.Daminova Dilbar Melimurodovna.Ona tilini fanlararo o`qitishda nutqiy faoliyatni rivoglantirish metodikasi. Til va adabiyotlar.uz 84-86-betlar